

A Berzsényi Dániel Könyvtár szponzor-szerző tevékenysége

KÖBÖLKUTI Katalin

A szombathelyi Berzsényi Dániel Könyvtár a 80-as évekig – a többi közgyűjteményhez hasonlóan – a fenntartóink által biztosított költségvetésből gazdálkodott. A 80-as, de számottevő mértékben a 90-es évektől kezdődően a finanszírozás kibővült egyéb támogatásokkal is. Elsősorban olyan feladatok megoldása miatt folyamodtunk szponzorok megnyeréséhez, amelyek nem szerepeltek az alapfeladatok között, ill. a biztosított forrás nem eredményezhetett minőségi megoldást: pl. kiadványok megjelentetése; konferenciák, emlékülések szervezése; gyűjteményfejlesztés; technikai eszközök beszerzése.

Milyen forrásokat vettünk igénybe?

- állami pénzalapok (NKA, NKÖM, megyei, városi önkormányzat)
- civil szervezetek
- tudományos műhelyek, kutatóhelyek
- a gazdasági élet szereplői
- olvasók felajánlása
- a média támogatása.

A kapcsolatfelvételnek többféle módszerrel éltünk. Ha a könyvtár tevékenységét, ill. a projektet megvalósító könyvtáros már ismert volt a szponzor számára, közvetlenül vettük fel a kapcsolatot; közvetítő személy segítségét kértük a könyvtár és a támogató között; ismeretlen megkeresést alkalmaztunk a könyvtár és a projekt bemutatásával. Természetesen a források, a feladatok és a kapcsolatfelvétel módjai többszörösen is keresztezik/keresztezhetik egymást.

Néhány sikeres pályázatnak – többek között OTKA – köszönhetően a *Vasi életrajzi bibliográfiák* sorozatban 15 kötetet jelentettünk meg 1983–1991 között a támogatások segítségével. A sorozat köteteinek előállítása alacsony költségvetésű volt, ezért a 90-es évek elején megjelentetésükhöz egy-egy kisebb támogatás is segítséget jelenthetett. Olyan intézményeket, szervezeteket, civil közösségeket kerestünk meg, amelyek célkitűzései közé tartozott egy-egy adott életmű feldolgozása: egyházi személyiség (Szombathely Püspöki Hivatal); építész (Vas Megyei Építészkamara); képzőművész (Rumi Rajki Műpártoló Kör); irodalomtörténész (Magyar Irodalomtörténeti Társaság).

A finanszírozásban jelentős változás következett be, amikor Szombathely megyei jogú város kulturális programjának részévé tette a könyvkiadás támogatását. Az 1997-ben megjelent Szombathely bibliográfia már közös kiadásban látta meg a napvilágot.

1998-ban indult útjára a Szombathelyi tudós tanárok c. sorozatunk. Az első kötet megjelenése ismét a várossal közös kiadásban történt, de a 2.(2002) és 3.(2006) kötetet – a szponzoroknak köszönhetően – könyvtárunk már egyedül vállalhatta. Az 1. kötet nettó előállítási költsége: 970.633.-Ft, a 2. köteté 879.773.-Ft, a 3. köteté pedig 976.727.-Ft volt. A támogatók megkeresése célzottan történt, a XVIII., XIX. századi feldolgozott tanár életpályák többsége egyházi szolgálatban állt, s így mind a Szombathelyi Püspöki Hivatal,

mind a Csorna Premontrei Rend készséggel állt anyagiakkal kezdeményezésünk mellé. Az NKA-nál két esetben volt sikeres pályázatunk, a megyei és városi önkormányzatok bizottságai a tervet érdemesnek találták támogatásra, valamint a gazdasági, pénzügyi élet szereplői közül is sikerült megnyerni pl. a Vasi Volánt, az OTP-t, a Vasi Nyugalom Kft., a Savaria Computert, stb., sőt egy esetben magánszemélyt is.

A Szombathelyi Szépitő Egyesület és a Gazdag Erzsébet Irodalmi Alapítvány is segítette a kötetek megjelenését.

Könyvtárunk egy évtizede rendszeresen szervez tudományos konferenciákat, amelyek közül a jelentősebbek előadásait kötetben jelentette meg. Mind a konferenciák megszervezése, mind nyomtatott közreadásának megvalósításához új támogatóként kapcsolódtak be társintézmények (TIT, Savaria Múzeum), tudományos műhelyek (VATT, Németh László Szakkollégium, BDF Tudományos Tanácsa), illetve élveztük a helyi média támogatását is. 1996-tól kezdődően 8 emlékülést szerveztünk, ezek közül 4 konferencia előadásait tudtuk kötetben ily módon közreadni ...

Az államilag elkülönített pénzalapok esetében sikertelen és sikeres pályázataink egyaránt voltak: az NKA-nál kiállítási katalógusokra (2000, 2004), Vas megye városi könyvtárai (1997), A Berzsenyi Dániel Könyvtár (2002), illetve ebben az évben könyvtárunk 4. évkönyve szerepeltek sikerrel.

A digitális források létrehozása esetén az országos központi pénzalapok – pályázatokon keresztül – újszerű kezdeményezéseket szívesebben támogattak. Ennek köszönhetően jött létre 1996-ban a Vas megye irodalma kurrens bibliográfia adatbázissá szervezett változatának CD-ROM kiadása, majd 2001-ben 2. bővített kiadása, 2003-ban pedig a Vasi Digitális Könyvtár az NKÖM telematikai programja segítségével.

Az olvasók egyszeri felajánlását 2005-ben vettük igénybe először jelentős restaurálási programunk megvalósításához. Az RMNY állomány védelmét szolgáló örök-befogadási akciónak köszönhetően 3 kötet újult meg, 289.000.–Ft. értékben. A könyvtári gyűjtemény bővítését szolgálta a Lions Klub egyszeri támogatása, melyet hangoskönyvek vásárlására fordítottunk a vakok és gyengénlátók jobb könyvtári ellátása érdekében. Ugyanezen csoport számára jelentett segítséget a NKA, NKÖM és a Fogyatékosok Esélye Közalapítvány jelentős támogatása. Változatlanul jelen van a könyvtárpártoló jegy megvásárlása által nyújtott olvasói támogatás lehetősége is. Egy multinacionális cégnek köszönhetően címkézett iparűzési adóhoz (egy, akkor még életben lévő városi rendeletnek megfelelően a cégek megnevezhették a kedvezményezettet) 3 millió Ft értékben jutottunk 1999-ben amelyet számítógépek beszerzésére fordítottuk. 2006-ban az OTP juttatott intézményünknek 500.000.–Ft támogatást.

A nagyobb érdeklődésre számot tartó rendezvényeink közül a Gyermeknap Vigaságokat támogatta multinacionális cég és bank.

A különböző források megnyerésében jelentős szerepe van a könyvtár gazdasági osztályának, hiszen az ő feladatuk az előszerződés, reklámszerződés kidolgozása, a könyvelés, a pályázatokhoz igazolások beszerzése, továbbá a pontos pénzügyi dokumentáció.

A támogatások megszerzése nem könnyű feladat, kitartó, személyes kapcsolatokat mozgósító kemény munkát igényel. El kell viselni a visszautasítást, a hitegetést is a támogatást kérőnek. A sikeres pénzszerzéshez elszántság kell, a minőségi munkát közvetítő nyilvánosság és a könyvtárosoknál néha még ma is szokatlan nyitottság.